

Bistvo, pogoj in krave resnično

demokracije.

(Zgodovina, leto "11 20)

BISTVO, POGOJI IN TEŽAVE RESNIČNE DEMOKRACIJE

I. U v o d: Kriza moderne parlamentarne demokracije, in njeni vzroki.

Moderna demokracija je otrok velike francoske revolucije. Glavne pridobitve:

a/ priznanje osebne svobode in enakopravnosti /odprava fevdalizma/

b/ priznanje ljudske suverenosti in proglašenje ustave /odprave absolutizma/

Skratka šlo je predvsem za novi ureditev držav, za nov politični red. Tako je nastal demokratski parlamentarizem, zasnovan na podlagi splošne, enake in tajne volivne pravice. Odgovornost vlade nasproti parlamentu.

Ta demokratski ureditev je bila po vsej zasnovi centralistična. Vsa oblast izhaja po tem naziranju od države.

Dokler je šlo samo za splošna politična vprašanja, je demokratski parlamentarizem razmeroma dobro deloval. V ^{splošnih} takih političnih zadevah je lahko vsak državljan pametno sodil in odločal. V kulturni zlasti pa v gospodarska in socialna vprašanja pa se takratna liberalna država ni vmešavala.

Ko so stopila v ospredje moderne gospodarska in socialna vprašanja so se pričele težave.

4) Demokratski parlament je bil resničen predstavnik političnega ljudstva in ~~njega~~ je pravilno izražal njegovo politično miselnost. Ni pa bil zmožen predstavljati gospodarske in socialne interese in težnje ljudstva. A Kratko: aktualna gospodarska in socialna struktura ljudstva ~~se~~ v demokratskem parlamentu ni bila predstavljena, se v njem ni izražala.

Novo gospodarske in socialne razmere /kapitalizem, /~~so~~ so zahtevale da pridejo v javnem življenju do primerne veljave gospodarski in socialni interesi pogledi in interese različnih stanov in gospodarskih ~~področij~~ ^{skupin} oziroma panog. Tega ^{pa} v demokratskem parlamentu ni bilo.

~~Opazilo~~ se je občutilo tudi pomankanje strokovne usposobljenosti. Demokratski parlamenti so se z "univerzalno nekompetentnostjo" vmešavali v vse mogoče stvari, katerim niso bili kos.

Posebno hudo se je to čutilo po vojski, ko so stopilo v ospredje izredno težke gospodarsko in socialno politične naloge. *(Nov položaj; posebnih interesovne pomen. - in politike)*

1) Poleg tega so se v demokratskih parlamentih posebno po uvedbi proporca, sile preveč razdrobile in tratile ~~za~~ v boju za trenutno večino.

1) Ljudi centralistična ureditev demokratičnih držav ni več ustrezala novim pako zelo različnim gospodarskim in socialnim nalogam. Dokler je šlo samo za splošne politične ideje ^{in naloge} je bil centralizem mogoč.

Vse to je dalo povod za nastanek in uveljavljenje nedemokratičnih in protidemokratičnih ideologij in struj: najprej boljševizma, potem pa fašizma in nemškega narodnega socializma. Vsi ti režimi so avtoritarni in totalitarni, torej naj vsej ^{črk} ~~štakoxje~~ nasprotni liberalni parlamentarni demokraciji. ~~kixjexpri~~ Stara liberalna parlamentarna demokracija je na ta način zašla v težko in zelo akutno krizo.

~~v novi lugi~~ ~~stara liberalna demokracija~~ ~~stom krogu~~ ~~ni popolna~~ ~~letih mra~~

Bistvo resnične demokracije

Prednja analiza glavnih mapak in težav moderne parlamentarne demokracije nam kaže, v čem naj iščemo bistvo prave demokracije ^(3/3) današnjim razmeram ustrezajoče demokracije.

~~Demokracija pomeni vlado ljudstva zaradi velike go~~
~~spodarske in socialne povezanosti, skratka zaradi velike ko-~~
~~lektivizacije modernega življenja je danes za pravo demo-~~
~~kracijo potrebna vladavske praktičnega državnega ljudstva~~
~~kot politične enote, karvas se mora~~ ^{danis} ljudstvo vladati na vseh
področjih in v vseh upravnih enotah, mora priti povsod do
veljave in samovlade po vsej svoji kulturni, gospodarski

Demokraciji pomeni vleedo ljudstva. Liberalni
dobi ji to - kot smo videli - pomenilo vleedo po-
litičnega ljudstva, ljudstva kot novotega,
drzavne ideje.

Danes to ne vidimo. Naši brževji se danes
bri v kulturem vlati pa v popstankem,
in socialnem pogledu vidno bolj sklek
lirizna postaja skrupna, jevs redere.

Fakt je danes največe poviči o remitici
demokraciji le tega, da se ljudstva paus
vleeda na vseh področjih v vseh upravnih
parcijah.

Te pomeni da mora biti do vefare
in sanse vrede in sanse kot polte
dravno političem faktu, temveč kd

po naj triji kulturem (ind usrednosteni
in vesti), popstanki in socialni
strukturni

V spuromb udeh, pa hvu nah slovek, ki
u tardu trije socialne rlefi in odgovornost
na primeren nadin svodlosti!

Da tje ima pravico

a) ker so stujme sadere hkeret
bud. upjav rebre sadere in mora
mijno rivot. tuzji bud' del odgovornost.
(~~stujme~~ ~~rebre~~)

b) ker lahko samo tako izpolni
trij socialno funkcijs in ustave,
lahko samo tako izpolni stori trij socialno
delovost.

Podjetstvo, kateri ga daries ^{tako} ~~podjet~~
pondaryj in usvajj ma trije po uarasi
stari meje, katerib ne more pukurast;
ne da k. ponem kraticije rebride parice
vah, ki so pi' kateri stujmi stavn kater.
kati udeleris

b) stabilizirje posredelo, da ljudi ne
mrije dulo vedit trij druvaleni
funkcij in ustave,

[Faint handwritten notes at the bottom of the page, including the word "odgovornost" and other illegible text.]

in ~~socialni~~ strukturi.

To je toliko bolj važno, ker je država in je javna uprava sploh prisiljena zelo intenzivno posegati na vsa področja skupnega življenja in ga mora vedno znova intenzivno organizirati in voditi.

Doba liberalizma vseh vrst je minula. Živimo v dobi vesplošne vezanosti in podreditve skupnemu vodstvu. Temu se ni mogoče izogniti, gre le za to da bi bilo to vodstvo kolikor mogoče znosno in pa uspešno. To pa je samo tedaj, če je zares demokratično.

Tega, da ljudje avtoritarnih režimov vsaj za trajno ne morejo lahko prenašati, ni treba šele dokazovati. Vsak čuti in ve, da je njegov položaj v družbi šele tedaj zares človeški, človeka dostojen, če lahko v svojih stvareh sam odloča

in nima nihče drugi pravice in možnosti da nad njim gospoduje.

ad 3/6

Brav tako jasno je tudi da more biti zares uspešen

in koristen edinole demokratičen režim. Kdo drugi pa naj zares dobro organizira in vodi najrazličnejše skupne, javne zadeve, če ne predvsem tisti, ki so pri tem najbolj neposredno udeleženi in zainteresirani. /V tem pogledu velja isto kot pri komunizmu, ki hoče naj družba skrbi za ljudi/

Edino demokratično režim uveljavlja odgovornost iz vsega tega se vidi, da je bistvo prave, sodobne

razmeram in potrebam ustrezajoče demokracije v vsestranski zares splošni samovladi.

in socialni strukturi.

To je ^{več's} toliko bolj ~~važno~~, ker je država in je javna uprava sploh prisiljena zelo intenzivno posegati na vsa področja skupnega življenja in ga mora vedno znova intenzivno organizirati in voditi. Doba liberalizma vseh vrst je minula; živimo v dobi vsesplošne vezanosti in podreditve, skupnemu vodstvu. Temu se ni mogoče izogniti, gre le za to, da bi bilo to vodstvo zares demokratično.

Bistvo prave, sodobnim razmeram in potrebam ustre- ~~zajoče~~ ^{mehaniki, zares ljudstva vseh njegovih} demokracije je torej v splošni samovladi, ~~vseh~~ ^{in vsaj} ~~vašnej~~ ^{in vsaj} ~~glavnih socialnih stanov, n. pr. kmetov, delavcev, obrtnikov, urad- ništva, zaten udeležencev glavnih gospodarskih panog v etničnem, kulturnem, gospodarskem in socialnem in posebej če v teritori- alnem~~ ^{Skupna pa 1)} političnem smisla. ~~Ura~~ ^{Ura} ~~torej~~ ^{torej} za samovlado naroda ~~oziroma državnega ljudstva, pa~~ ²⁾ tudi glavnih njegovih socialnih stanov, n. pr. kmetov, delavcev, obrtnikov, vseh vrst uradništva itd, ³⁾ počem glavnih interesentov posameznih področij kulturnega ter gospodarskega življenja. ~~Vse to pa nele v državi kot ce- loti marveč tudi v ožjih~~ territorialnih enotah, deželah, okrajih in občinah.

// To načelo sega tudi v mednarodno življenje / Načelo samood- ložbe narodov /

staremu

Demokracija v običajnem ~~pomenu~~ je torej samo ena, ožja oblika prave demokracije, samo ena oblika, v kateri se uveljavlja načelo obče samovlade. ~~Primeren kvadrat in njena gora ploščina.~~

Samo splošna oblika demokracije, samo splošna samovlada je pravična, ker preprečuje ~~izkoriščanje drugih~~ ^{delov in vlagaj v gospodarstvo v pravni} ~~pravičnosti~~.

III. Pogoji resnične demokracije

1) Primerne organizacija držbe oziroma vseh važnejših ljudskih skupin v nji.

Prava demokracija ima po naravi stvari svoje meje. Vendar vsaj najvažnejše ljudske skupine morajo priti do veljave in samovlade.

To pa je mogoče samo, če je družba primerne organizirana, ali bolje če so primerne organizirane vse take skupine v nji.

Zgolj ¹⁾ politična organizacija torej ne zadošča. Poleg nje je ²⁾ nujno potrebna tudi organizacija po glavnih področjih javnega življenja in posebej tudi organizacija ³⁾ glavnih stanov.

Organizirati je ~~torej~~ potreba kulturno področje, življenja /področje umetnosti, posebej pa šolstva in ljudske prosvete /gospodarsko področje /glavne gospodarske panoge,

konsumenti/glavne stanove:kmete,delavce,obtnike,uradništvo/

[Paistaši navadne korporacijske ureditve se zlasti slednjemu upirajo:v resnici pa je brez organizacije glavnih stanov zares demokratična ureditev ~~xxx~~ javnega življenja nemogoča.]

~~2~~Vsa ta organizacija mora sloneti na svobodnem združevanju oziroma še natančneje na svobodnem izbiranju predstavnikov vsake skupine.

Kjer tega ni,ne more biti govora o demokraciji in samovladi.Razni fašistične zglede take organizacije nimajo nič skupnega z resnično demokracijo oziroma z resnično samovlado.Bistvena poteza teh režimov je,da dajejo ljudem nekaj malega besede v strokovnih in socialnih zadevah,zato pa jim odvzemajo ~~xxx~~ vso možnost političnega vpliva in odločanja. Skratka to so avtoritarni režimi,ki prikrivajo svoj absolutizem in nasilništvo z nesvobodnimi ~~2~~ nedemokratičnimi ljudskimi zastopi v manj važnih rečeh.V glavnih vprašanjih nima ljudstvo sploh nikake besede.

~~2~~Pravilna zveza med političnim pa strokovnim in stanovskim ljudskim zastopstvom.

Načrti z dvojnim parlamentom.poltičnim in socialno gospodarskim.

Mogoče so seveda tudi take oblike; vendar težava kako izravnovati nasprotja, oziroma nesoglasja med obema.

To je nujno potrebno, ker mora biti v državi končno ena najvišja oblast. Ta pa je nujno politična.

Najnaravnejša oblika je torej v tem, ~~kako~~ ^{da se} ~~zajamčiti~~ strokovnim, kulturnim in gospodarskim, ter stanovskim ljudskim zastopom ^{z njih} primeren vpliv na zakonodajo in upravo v njihovih zadevah.

Pravica iniciative, z dolžnostjo ~~javnostnim~~ ~~izjavit~~ da mora parlament morebitno odklonitev predloga utemeljiti,

Stalni parlamentarni odbori itd, ¹⁷³ kar naj pripomre k temu, da bi prišlo tudi v politični parlament več strokovnih ljudi. Politika postaja že take vedno bolj strokovna zadeva.

IV. Težave resnične demokracije

1/ Celotna zamisel je zelo komplicirana. Ne gre drugače ker je moderno življenje tako silno sestavljeno in vse vprek prepletено.

Posledica tega nešteto organizacij, zastopstev in sej. Nevarnost, da se ljudje v tem ne bodo prav znašli, in bodo slabo vršili svoje funkcije.

To velja toliko bolj ker primanjkuje sposobnih ljudi in bodo zaradi tega prišle v različne zastope isti ljudje.

kaj hitro naveličajo
Tudi se ljudje takega javnega dela/- zlasti, če ni
plačano, in ~~ok~~ v večini primerov ne more biti, ker bi vse
skupaj preveč stalo.-

Naveličajo se tudi ^{množice} ~~ljudje~~, ki naj bi v tako mnogo-
vrstne zastope volili svoje predstavnike in njih delo zasle-
dovali in nadzirali. Tudi v tem je zelo velika nevarnost. Saj
so se ljudje navadne demokracije očitno naveličali - drugače
si je ne bi dali tako lahko vzeti. *f*

2/ Za uspeh resnične demokracije je torej potreba:

a/ ^{dobri} množice sposobnih, delavnih in požrtvovalnih ljudi, ki

naj bi prevzeli vse najraznovrstnejše javne funkcije, ki zahte-
vajo mnogokrat veliko strokovnega znanja in dela.

b/ zadostna splošna izobrazba ~~splošnih~~ množic, da znajo
vsaj toliko pravilno soditi o javnih zadevah, da si izvolijo
dobre zastopnike, ki jih potem pri njihovem delu tudi pri-
merno spremljajo in nadzirajo. Današnja vzgoja gre ravno v
nasprotno smer *Demokracija je leto.*

..-

Če si vse to tako premislimo se nam pokaže, da je mnogo
laže zamisliti si kar najpopolnejši sestav resnične demokracije,
je namreč: Saj si je treba kakor pa odgovoriti na vprašanje, kje ^{dobri} dovolj sposobnih, poštenih
in požrtvovalnih ljudi, ki naj bi vse to delo opravljali in ga
nadzirali. *Prav tako lahko, kakor namreč se to*

*Pomen strokovnosti
na stvarnost, resničnosti*

Vsekakor pa je na osnovi tega očitno, da je uresni-

čenje prave demokracije mogoče samo kot plod dolgotrajnega
sistematičnega prosvetnega in organizatoričnega dela, ki ljudi
polagoma uvaja v naloge in probleme modernega življenja. ~~4~~

Skratka: resnična demokracija je ideal, za katerim mo-

ramo stremeti in ga ~~po vsakokratnih razmerah~~ uresničevati

v skladu z vsakokratnimi razmerami in možnostni smotrno in

vztrajno uresničevati. Samo taka pot vodi stalno naprej do

kar najpopolnejše samovlade vseh ljudskih slojev in zalsti

tudi vseh narodov.

1/2